

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 365/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Michal Antal, PhD., s.r.o., Hlavná 13, Trnava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/58/2017 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/58/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/58/2017 konal bez zbytočných prietrahov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a tiež práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/58/2017

(ďalej len „namietané konanie“). Navrhuje ústavnému súdu nálezom vysloviť porušenie svojich označených práv napadnutým postupom všeobecného súdu, prikázať mu konať vo veci sťažovateľa bez zbytočných prietáhov a priznať mu primerané finančné zadostučinenie v sume 4 500 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupuje v pozícii obžalovaného v trestnej veci vedenej pred okresným súdom v namietanom konaní, kde je stíhaný pre trestné činy výtržníctva a ublíženia na zdraví, pričom obžaloba bola na neho podľa jeho vyjadrenia podaná v auguste 2017.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ dôvodí, že skutok, pre ktorý je trestné stíhanie vedené, sa stal ešte v roku 2014, obžaloba bola okresnému súdu podaná v roku 2017 a konanie nie je napriek tomu právoplatne skončené. Podľa sťažovateľa okresný súd síce vykonával v uvedenej trestnej veci procesné úkony, a to viaceré termíny hlavného pojednávania, tieto však boli podľa mienky sťažovateľa vykonávané nehospodárne a neefektívne. Sťažovateľ považuje svoju trestnú vec za právne a skutkovo nenáročnú a v tomto kontexte vníma doterajšiu celkovú dĺžku konania (desať rokov) a tiež dĺžku konania vedeného pred okresným súdom (sedem rokov) ako neakceptovateľnú. Dodáva, že sa o túto neprimeranú dĺžku konania nijako nepričinil.

4. Sťažovateľ je toho názoru, že skutočnosti uvedené v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia nepochybne nasvedčujú tomu, že v namietanom konaní okresného súdu dochádza k zbytočným prietahom, čo považuje za porušenie svojich označených práv.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 365/2024-11 z 28. augusta 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu a v súvislosti s vecným prerokovaním ústavnej sťažnosti 7. októbra 2024 vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie sa k vecnej stránke ústavnej sťažnosti a k ďalším súvisiacim špecifikovaným okolnostiam.

6. Na výzvu ústavného súdu reagoval predseda okresného súdu podaním sp. zn. 1SprV/926/2024 z 28. októbra 2024, ktoré obsahovalo chronologický prehľad jednotlivých úkonov vykonaných v posudzovanej veci. V podaní predseda okresného súdu poukázal na zložitost' prejednávanej veci spočívajúcu podľa neho v skutočnosti, že sa vedené trestné konanie týka troch obžalovaných, ktorí mali spáchať trestnú činnosť formou spolupáchateľstva a na strane poškodených vystupuje päť subjektov, ktorí predkladajú konajúcemu súdu rozsiahle podania, s ktorými je potrebné sa dôsledne oboznamovať. Ďalej tiež upozornil, že k zrušeniu určených termínov hlavného pojednávania alebo k jeho odročeniu došlo v ôsmich prípadoch z dôvodov na strane obhajoby, poprípade poškodených, pričom z toho v troch prípadoch išlo aj o dôvody na strane obhajkyne sťažovateľa. Predseda okresného súdu ako na objektívnu okolnosť, ktorá negatívnym spôsobom poznačila plynulý priebeh konania, poukázal na pandemickú situáciu, z dôvodu ktorej došlo trikrát k odročeniu nariadeného hlavného pojednávania. Takisto podľa jeho mienky takouto objektívnou okolnosťou nepričítateľnou na vrub okresnému súdu bola opakovaná zmena v osobe zákonného

sudcu, ktorá si vyžiadala potrebu opakovaného naštudovania rozsiahleho spisového materiálu novým sudcom a v konečnom dôsledku mala za následok predĺženie konania. Predseda okresného súdu tak zhrnul, že podľa jeho presvedčenia vzhľadom na všetky uvedené okolnosti nie je doterajšia doba vedeného konania neprimeraná, okresný súd konal podľa jeho vyjadrenia v rámci svojich možností, relatívne dlhšia doba konania bola spôsobená objektívnymi skutočnosťami, za ktoré nenesie okresný súd zodpovednosť. V závere konštatoval účelovosť a neodôvodnenosť ústavnej sťažnosti sťažovateľa, a preto navrhol, aby ústavný súd sťažovateľom požadovaný nález nevydal.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní a súvisiaceho spisového materiálu dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle ustálenej judikatúry (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04), ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

9. Vo vzťahu k predmetu namietaného konania, ktoré sa týka vyšetrovania v jednočinnom súbehu spáchaných trestných činov výtržníctva a ublíženia na zdraví, ústavný súd po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu konštatuje, že ho nemožno kvalifikovať ako právne zložitú, keďže nejde o vyšetrovanie trestnej činnosti komplikovanejšieho charakteru, s ktorou by boli spojené náročnejšie interpretačné problémy pri aplikácii relevantnej právnej úpravy. Z hľadiska skutkovej stránky hodnotí posudzovanú vec ako čiastočne zložitú, a to s prihliadnutím na väčší počet obžalovaných a tiež poškodených subjektov uplatňujúcich v trestnom konaní svoje procesné práva vrátane väčšieho počtu svedkov, ktorých bolo potrebné v rámci vykonávaného dokazovania vypočítať. V kontexte otázky predmetu konania súčasne poukazuje na to, že konania v trestných veciach, akým je aj vec sťažovateľa, štandardná rozhodovacia činnosť ústavného súdu reflektujúca na judikatúru ESLP zaraďuje medzi privilegované konania, ktoré majú byť vedené s osobitnou rýchlosťou (napr. II. ÚS 287/2019, II. ÚS 93/2022).

10. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, či a akým spôsobom sa na priet'ahoch konania podieľala osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Po preskúmaní spisového materiálu týkajúceho sa namietaného konania zistil okolnosti, ktoré mali negatívny vplyv na plynulosť postupu konania a ktoré sú zároveň pričítateľné na vrub sťažovateľovi. Ide o tri prípady, keď museli byť termíny hlavného pojednávania odročené z dôvodov na strane obhajoby sťažovateľa. V prvom prípade išlo o odročenie hlavného pojednávania určeného na 27. august 2019, kde dôvodom bolo

nedodržanie zákonnej lehoty na prípravu, a táto skutočnosť bola zavinená sťažovateľom, ktorý udelil plnú moc na svoje zastupovanie svojej obhajkyne tesne pred učeným termínom, a to 26. augusta 2019. V druhom prípade išlo o odročenie termínov hlavného pojednávania určených na 22. a 24. marec 2022 na základe žiadosti obhajkyne sťažovateľa z dôvodu choroby, kde sťažovateľ nesúhlasil so svojim substitučným zastúpením. Napokon v treťom prípade bolo zistené odročenie termínu hlavného pojednávania určeného na 6. december 2022 z dôvodu neprítomnosti obhajkyne sťažovateľa, keď sťažovateľ nesúhlasil s prejednaním veci v neprítomnosti svojho obhajcu.

11. Ústavný súd sa napokon zaoberal aj hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, kde po preskúmaní jeho priebehu dospel k čiastkovému záveru, že namietané konanie je poznačené obdobiami opakovanej neodôvodnenej nečinnosti, keď okresný súd vo veci sťažovateľa nekonal bez toho, aby im v tom bránila zákonná prekážka.

12. Ústavný súd na základe posúdenia obsahu súdneho spisu identifikoval celkovo päť období nečinnosti konajúceho súdu. Prvé obdobie neopodstatnenej pasivity okresného súdu, keď tento nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka, bolo zistené v úseku konania od septembra 2017, keď okresný súd doručoval účastníkom konania obžalobu spolu s výzvou k predloženiu vyjadrenia, do 25. septembra 2018, keď vydal vo veci trestný rozkaz proti trom spoluobžalovaným. V tomto úseku konania ústavný súd kvantifikoval nečinnosť okresného rozsahom takmer jedného roka. Ďalšie obdobie nečinnosti okresného súdu nasledovalo v etape súdneho konania od 16. novembra 2018, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie jedného z poškodených, do 27. augusta 2019, keď okresný súd vykonal hlavné pojednávanie, ktoré bol nútený odročiť z dôvodu na strane obhajkyne sťažovateľa. Ústavný súd je toho názoru, že termín hlavného pojednávania bol v príslušnom úseku konania určený s neprimeraným časovým odstupom a dobu nečinnosti v uvedenom období s prihliadnutím na potrebu vykonania niektorých organizačných opatrení súvisiacich so zabezpečením realizácie hlavného pojednávania (doručenie predvolaní účastníkom konania a pod.) kvantifikoval rozsahom približne šiestich mesiacov. Rozsiahle obdobie pasivity okresného súdu bolo ďalej zistené v etape konania od 27. augusta 2019, keď okresný súd vykonal termín hlavného pojednávania, do 24. augusta 2021, keď sa mal uskutočniť ďalší termín hlavného pojednávania (zrušený z dôvodu na strane jedného z obhajcov). V uvedenom období je možné nečinnosť okresného súdu ospravedlniť iba čiastočne, a to obdobím opatrení súvisiacich s pandémiou ochorenia COVID-19, vo zvyšnom rozsahu je však nutné neospravedliteľnú nečinnosť kvantifikovať rozsahom približne jedného roka a šiestich mesiacov. Krátkodobejším obdobím nečinnosti predstavujúcim približne tri mesiace je v rámci posudzovaného konania poznačený úsek konania od 14. marca 2023, keď okresný súd vykonal termín hlavného pojednávania, do 26. septembra 2023, keď okresný súd vykonal vo veci ďalší termín hlavného pojednávania. Napokon podľa zistení ústavného súdu zostal okresný súd nečinný aj v nasledujúcom období konania, a to v úseku konania od 8. decembra 2023, keď vykonal vo veci termín hlavného pojednávania až dosiaľ, keď po opakovaných zmenách v osobe zákonného sudcu je termín hlavného pojednávania určený na 4. december 2024. Nečinnosť v danom období po zohľadnení potreby vykonania technických úkonov súvisiacich so zabezpečením realizácie určeného termínu hlavného pojednávania predstavuje rozsah približne desiatich mesiacov. Na tomto mieste ústavný súd považuje za potrebné reagovať na obhajobu okresného súdu, ktorý opakované zmeny v osobe zákonného sudcu a s tým súvisiace narušenie plynulosti vedeného konania považuje za objektívne

okolnosti nepričítateľné na vrub okresnému súdu. Tu pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému (napr. aj zmeny v osobe zákonného sudcu, ktoré narušujú plynulosť konania vzhľadom na potrebu oboznamovania sa s dotknutou vecou) nezavádzajú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka personálnych komplikácií nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana.

13. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka namietaného konania je s prihliadnutím na privilegovaný charakter konania v trestných veciach, vyžadujúci si z hľadiska požiadavky plynulosti konania osobitnú starostlivosť, neprimeraná. Ústavný súd tak konštatuje, že zistenou neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Príkaz konať vo veci a priznanie finančného zadosťučinenia

14. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu nebola vec sťažovateľa pred okresným súdom meritórne ukončená, ústavný súd formuloval vo veci sťažovateľa pre okresný súd príkaz konať (bod 2 výroku nálezu).

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 500 eur, odôvodňujúc ho privilegovanosťou konania týkajúceho sa trestného obvinenia a tiež intenzitou porušenia jeho namietaných práv. Pri rozhodovaní o tejto otázke ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. S prihliadnutím

na zistené obdobia nečinnosti okresného súdu, zohľadňujúc privilegovaný charakter posudzovaného konania, ale aj okolnosť, že sa o zbytočné predĺženie namietaného konania pričínil aj samotný sťažovateľ, ústavný súd považoval za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 1 500 eur (bod 3 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

17. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať aj náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré vyčíslil sumou 713,96 eur. Ústavný súd v zmysle § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodol o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom, a priznal mu náhradu v sume 713,96 eur. Ústavným súdom priznaná suma náhrady trov konania pozostáva z odmeny za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) pri tarifnej odmene za jeden úkon právnej služby v roku 2024 v sume 343,25 eur (§ 11 ods. 3 vyhlášky) a režijnom paušále ku každému z nich po 13,73 eur [§ 16 ods. 3 vyhlášky) (bod 4 výroku nálezu)].

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2024

**Peter Molnár
predseda senátu**